

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2020. gada 30. janvārī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Sabiedrības veselība – Patērētāju informēšana un aizsardzība – Regula (EK) Nr. 1924/2006 – Īstenošanas lēmums 2013/63/ES – Uzturvērtības un veselīguma norādes uz pārtikas produktiem – 10. panta 3. punkts – Atsauce uz vispārēju, nekonkrētu labvēlīgu ietekmi – Jēdziens “kopā ar” īpašu veselīguma norādi – Pienākums iesniegt zinātniskus pierādījumus – Apjoms

Lietā C-524/18

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa, Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2018. gada 12. jūlijā un kas Tiesā registrēts 2018. gada 10. augustā, tiesvedībā

Dr. Willmar Schwabe GmbH & Co. KG

pret

Queisser Pharma GmbH & Co. KG,

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], tiesneši P. Dž. Švirebs [*P. G. Xuereb*] (referents), T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], K. Vajda [*C. Vajda*] un A. Kumins [*A. Kumin*],

ģenerālvokāts: Dž. Hogans [*G. Hogan*],

sekretāre: M. Krausenboka [*M. Krausenböck*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2019. gada 12. jūnija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *Dr. Willmar Schwabe GmbH & Co. KG* vārdā – *C. Stallberg, Rechtsanwalt*,

– *Queisser Pharma GmbH & Co. KG* vārdā – *A. Meisterernst, Rechtsanwalt*,

– Eiropas Komisijas vārdā – *K. Herbout-Borczak* un *C. Hödlmayr*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2019. gada 12. septembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – vācu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1924/2006 (2006. gada 20. decembris) par uzturvērtības un veselīguma norādēm uz pārtikas produktiem (OV 2006, L 404, 9. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 107/2008 (2008. gada 15. janvāris) (OV 2008, L 39, 8. lpp.) (turpmāk tekstā – “Regula Nr. 1924/2006”), 10. panta 3. punktu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Dr. Willmar Schwabe GmbH & Co. KG* (turpmāk tekstā – “*Schwabe*”) un *Queisser Pharma GmbH & Co. KG* saistībā ar uztura bagātinātāja iepakojuma iespējami maldinošo raksturu.

Athilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Regula Nr. 1924/2006

- 3 Saskaņā ar Regulas Nr. 1924/2006 preambulas 1., 9., 14., 16., 17., 23. un 29. apsvērumu:

“(1) Kopienā pārtikas produktu marķējumā un reklāmā tiek aizvien vairāk izmantotas uzturvērtības un veselīguma norādes. Lai nodrošinātu augstu patērētāju aizsardzības līmeni un atvieglotu viņu izvēli, tirgū laistajiem produktiem, tostarp arī ievestajiem, vajadzētu būt drošiem un atbilstīgi marķētiem. [..]

[..]

(9) Pārtikas produktos var būt ietvertas daudzas uzturvielas un citas vielas, tostarp arī vitamīni, minerālvielas, tostarp mikroelementi, aminoskābes, neaizstājamās taukskābes, šķiedrvielas, dažādi augi un augu ekstrakti ar uzturvērtību vai fizioloģisku ietekmi, un ne tikai, kam var piemērot norādi. Tāpēc būtu jānosaka vispārējie principi, kas piemērojami visām pārtikas produktu norādēm, lai nodrošinātu augstu patērētāju aizsardzības līmeni, sniegtu patērētājam informāciju, kas vajadzīga izvēles izdarīšanai, pilnībā pārzinot faktus, kā arī, lai pārtikas rūpniecībā radītu vienādus konkurences nosacījumus.

[..]

(14) Pašreiz dažās dalībvalstīs attiecībā uz vielām, kuru labvēlīga ietekme nav konstatēta vai par kurām patlaban nav pietiekamas zinātnieku vienprātības, pārtikas produktu marķējumā un reklāmā izmanto ļoti dažādas norādes. Ir nepieciešams nodrošināt, ka vielām, par kurām dota norāde, ir konstatēta labvēlīga uzturvērtība vai fizioloģiskā ietekme.

[..]

(16) Ir svarīgi, lai norādes uz pārtikas produktu marķējuma būtu saprotamas patērētājam, un ir pareizi visus patērētājus aizsargāt pret maldinošām norādēm. Taču kopš Padomes Direktīvas [84/450/EEK (1984. gada 10. septembris), kas attiecas uz dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz maldinošu salīdzinošo reklāmu (OV 1984, L 250, 17. lpp.)] stāšanās spēkā Eiropas Kopienu Tiesa, izskatot lietas, kas saistītas ar reklāmas jomu, ir atzinusi par vajadzīgu pārbaudīt šīs prakses ietekmi uz iedomātu, tipisku patērētāju. Saskaņā ar proporcionalitātes principu un lai dotu iespēju efektīvi piemērot aizsargpasākumus, kas paredzēti šajā regulā, tajā par atsaucis lielumu, ņemot vērā sociālos, kultūras un lingvistiskos faktorus,

izmantots vidusmēra patērētājs, kurš ir samērā labi informēts, kā arī samērā vērīgs un piesardzīgs, kā to ir interpretējusi Tiesa, bet tajā paredzēti noteikumi, lai novērstu tādu patērētāju izmantošanu, kuru īpašības tos padara īpaši neaizsargātus pret maldinošām norādēm. [..]

- (17) Zinātniskajam pamatojumam vajadzētu būt galvenajam vērā ņemamajam aspektam attiecībā uz uzturvērtības un veselības ietekmes norāžu lietošanu, un pārtikas uzņēmumiem to lietojums būtu jāpamato. Norādei vajadzētu būt zinātniski pamatotai, ņemot vērā pieejamo zinātnisko datu kopumu un izsverot pierādījumus.

[..]

- (23) Veselīguma norādes būtu jāatļauj lietot Kopienā tikai pēc tam, kad ir veikts zinātnisks novērtējums iespējami visaugstākajā līmenī. [..]

[..]

- (29) Lai nodrošinātu, ka, patērētājam izvēloties veselīgu uzturu, veselīguma norādes ir patiesas, skaidras, uzticamas un lietderīgas, Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes [(EFSA)] atzinumā un turpmākajās procedūrās būtu jāņem vērā veselīguma norāžu formulējums un noformējums.”

- 4 Šīs regulas 1. panta “Temats un darbības joma” 1. punktā ir noteikts:

“Šī regula saskaņo dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos paredzētos noteikumus, kas attiecas uz pārtikas produktu uzturvērtības un veselīguma norādēm, lai nodrošinātu efektīvu iekšējā tirgus darbību, vienlaikus nodrošinot augstu patērētāju aizsardzības līmeni.”

- 5 Minētās regulas 2. panta 2. punkta 5) apakšpunktā “veselīguma norāde” ir definēta kā “jebkura norāde, kas pauž, liek domāt vai netieši norāda, ka pastāv saikne starp pārtikas produktu kategoriju, pārtikas produktu vai kādu tā sastāvdaļu un veselību”.

- 6 Šīs pašas regulas II nodaļā par vispārējiem principiem ir ietverts regulas 3.–7. pants.

- 7 Regulas Nr. 1924/2006 3. pantā, kura nosaukums ir “Visu norāžu vispārēji principi”, ir noteikts:

“Uzturvērtības un veselīguma norādes Kopienas tirgū laisto pārtikas produktu marķēšanai, noformēšanai un reklāmai var izmantot tikai tad, ja tās atbilst šīs regulas noteikumiem.

Neskarot [Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2000/13/EK (2000. gada 20. marts) par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz pārtikas produktu marķēšanu, noformēšanu un reklāmu (OV 2000, L 109, 29. lpp.) un Direktīvu 84/450], uzturvērtības un veselīguma norāžu lietošana nedrīkst:

- a) būt kļūdaina, neskaidra vai maldinoša;

[..].”

- 8 Šīs regulas 5. panta “Vispārēji nosacījumi” 1. un 2. punktā ir noteikts:

“1. Uzturvērtības un veselīguma norādes ir atļauts lietot tikai tad, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

- a) saskaņā ar vispārpieņemtiem zinātniskiem pierādījumiem ir pierādīts, ka norādē minētās vielas klātbūtnei, neesamībai vai samazinātam daudzumam pārtikas produktā vai pārtikas produktu kategorijā ir labvēlīga uzturvērtība vai fizioloģiskā ietekme;

[..].

2. Uzturvērtības un veselīguma norāžu lietošana ir pieļaujama tikai tad, ja vidusmēra patērētājs var saprast norādē aprakstīto labvēlīgo ietekmi.”

9 Minētās regulas 6. panta “Norāžu zinātniskais pamatojums” 1. un 2. punktā ir noteikts:

“1. Uzturvērtības un veselīguma norādes pamato ar vispārpieņemtiem zinātniskiem pierādījumiem.

2. Uzņēmējs, kas iesaistīts pārtikas aprītē un kas sniedz uzturvērtības vai veselīguma norādi, pamato šādas norādes lietošanu.”

10 Šīs pašas regulas IV nodaļā par veselīguma norādēm ir ietverts regulas 10.–19. pants.

11 Regulas Nr. 1924/2006 10. panta “Īpaši nosacījumi” 1., 3. un 4. punktā ir noteikts:

“1. Veselīguma norādes aizliedz, ja tās neatbilst II nodaļas vispārējām prasībām un šīs nodaļas īpašajām prasībām un ja par tām nav izsniegtas atļaujas saskaņā ar šo regulu, un tās nav iekļautas 13. un 14. pantā paredzētajā sarakstā ar norādēm, par kurām izsniedz atļaujas.

[..]

3. Atsauces uz uzturvielas vai pārtikas produkta vispārēju, nekonkrētu labvēlīgu ietekmi uz labu vispārējo veselību, labsajūtu var izdarīt tikai kopā ar īpašu veselīguma norādi, kas ietverta 13. un 14. pantā minētajos sarakstos.

4. Vajadzības gadījumā šā panta īstenošanas pamatnostādnes pieņem saskaņā ar 25. panta 2. punktā minēto procedūru un, ja nepieciešams, konsultējoties ar ieinteresētajām personām, jo īpaši ar uzņēmējiem, kas iesaistīti pārtikas aprītē, un patērētāju grupām.”

12 Šīs regulas 13. panta 3. punktā ir noteikts:

“Komisija pēc apspriešanās ar [EFSA] un saskaņā ar 25. panta 3. punktā minēto regulatīvo kontroles procedūru, vēlākais, līdz 2010. gada 31. janvārim pieņem Kopienas sarakstu, kura mērķis ir grozīt nebūtiskus šīs regulas elementus, papildinot to, ar atļautām norādēm, kā minēts 1. punktā, un visiem vajadzīgajiem šo norāžu izmantošanas nosacījumiem.”

13 Saskaņā ar minētās regulas 17. panta 5. punktu:

“Veselīguma norādes, kas ietvertas 13. un 14. pantā minētajos sarakstos, uzņēmēji, kas iesaistīti pārtikas aprītē, var izmantot saskaņā ar nosacījumiem, kurus piemēro attiecībā uz norādēm, ja to izmantošana nav ierobežota saskaņā ar 21. pantu.”

Īstenošanas lēmums 2013/63/ES

14 Komisijas Īstenošanas lēmuma 2013/63/ES (2013. gada 24. janvāris), ar ko pieņem pamatnostādnes par to, kā īstenojami īpaši nosacījumi attiecībā uz veselīguma norādēm, kas izklāstīti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1924/2006 10. pantā (OV 2013, L 22, 25. lpp., un labojums – OV 2013, L 272, 56. lpp.), pielikuma 3. punktā “Atsauce uz vispārīgu, nekonkrētu labvēlīgu ietekmi uz veselību: 10. panta 3. punkts” ir noteikts:

“Saskaņā ar 10. panta 3. punktu, nesaņemot iepriekšēju atļauju, bet ievērojot konkrētus nosacījumus, ir pieļaujama vienkāršu, pievilcīgu apgalvojumu izmantošana, kuri atsaucas uz pārtikas produkta vispārīgu, nekonkrētu labvēlīgu ietekmi uz veselību vai labsajūtu. Šādi apgalvojumi patērētājiem var palīdzēt, jo tie informē patērētāju vienkāršāk saprotamā veidā. Tomēr patērētāji tos var viegli pārprast

un/vai nepareizi interpretēt, un, iespējams, iztēloties citu/lielāku pārtikas produkta labvēlīgu ietekmi uz veselību nekā tā, kas faktiski iespējama. Tāpēc, sniedzot atsauci uz vispārēju, nekonkrētu labvēlīgu ietekmi uz veselību, tai ir jāpievieno atsauces uz konkrētu veselīguma norādi no Savienības reģistrā iekļauto atļauto veselīguma norāžu saraksta. Regulas nozīmē konkrētajai atļautajai veselīguma norādei, kas pievienota apgalvojumam ar atsauci uz vispārīgu, nekonkrētu labvēlīgu ietekmi uz veselību, jābūt iekļautai “blakus” šādam apgalvojuma vai “pēc tā”.

Konkrētajām norādēm no atļauto veselīguma norāžu saraksta ir jābūt kādai saiknei ar vispārējo atsauci. [...] lai izvairītos no patērētāju maldināšanas, pārtikas aprītē iesaistītie uzņēmēji ir atbildīgi par to, lai uzskatāmi norādītu saikni starp atsauci uz pārtikas produkta vispārēju, nekonkrētu labvēlīgu ietekmi uz veselību un konkrēto, tai pievienoto atļauto veselīguma norādi.

Dažas atļaujas saņemšanai iesniegtās norādes zinātniskā novērtējuma procesā tika atzītas par pārāk vispārējām vai nekonkrētām, lai tās varētu novērtēt. Šīs norādes nevarēja atļaut, tāpēc tās atrodamas neatļauto norāžu sarakstā Savienības uztura un veselīguma norāžu reģistrā. Tas nenozīmē, ka šīm norādēm nevarētu piemērot 10. panta 3. punktā izklāstītās prasības un ka tās tāpēc nevarētu likumīgi izmantot, ja tām pievienota konkrēta norāde no atļauto veselīguma norāžu saraksta saskaņā ar minēto pantu.”

Vācijas tiesību akti

- 15 Saskaņā ar *Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb* (Likums par negodīgas konkurences novēršanu, *BGBI.* 2010 I, 254. lpp.) 3. panta 1. punktu redakcijā, kas ir piemērojama pamatlietā (turpmāk tekstā – “*UWG*”), ir noteikts:

“Negodīga komercprakse ir nelikumīga, ja tā var būtiski ietekmēt konkurentu, patērētāju vai citu tirgus dalībnieku intereses.”

- 16 *UWG* 5. panta “Maldinoša komercprakse” 1. punktā ir noteikts:

“Jebkāda maldinoša tirdzniecības prakse ir negodīga komercprakse. Komercprakse ir maldinoša, ja tā ietver nepatiesas norādes vai tādas norādes, kas var maldināt, par vienu vai vairākiem šādiem elementiem:

1. preces vai pakalpojuma būtisku raksturlielumu, piemēram, to pieejamību, veidu, izpildījumu, priekšrocībām, riskiem, sastāvu, piederumiem, ražošanas, piegādes vai pakalpojuma metodi un datumu, to izmantojamību, iespējamo pielietojumu, daudzumu, īpašībām, pēcpārdošanas apkalpošanu un sūdzību izskatīšanu, ģeogrāfisko vai komerciālo izcelsmi, pēc lietošanas sagaidāmos rezultātus, kā arī pārbauci, kas veiktas precei vai pakalpojumam, rezultātus un būtiskās iezīmes;

[..].”

- 17 *Lebensmittel-, Bedarfsgegenstände- und Futtermittelgesetzbuch* (Pārtikas produktu, plaša patēriņa preču un dzīvnieku barības kodekss, *BGBL*. 2013 I, 1426. lpp.) 11. panta “Noteikumi par aizsardzību pret maldināšanu” redakcijā, kas piemērojama pamatlietai, 1. punktā ir paredzēts:

“Ir aizliegts tirgot pārtikas produktus ar maldinošu nosaukumu, norādēm vai noformējumu, kā arī vispārīgi vai konkrēti tos reklamēt ar maldinošiem noformējumiem vai citiem maldinošiem paziņojumiem. Maldināšana tostarp pastāv:

1. ja attiecībā uz pārtikas produktu maldināšanai tiek izmantoti nosaukumi, norādes, noformējumi, apraksti vai citi paziņojumi, kuru dēļ ir iespējams kļūdīties attiecībā uz tā īpašībām, it īpaši veidu, kvalitāti, sastāvu, daudzumu, uzglabāšanas ilgumu, izcelsmi, ražošanas vai izgatavošanas vietu vai veidu;

[..].”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 18 No iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka *Queisser Pharma* pārdod uztura bagātinātāju, kura nosaukums ir *Doppelherz aktiv Ginkgo + B-Vitamine + Choline*, kas satur astoņas sastāvdaļas, tostarp cinku, kā arī vitamīnus B1 (tiamīns), B2, B5 (pantotēnskābe) un B12.
- 19 Šī uztura bagātinātāja iepakojuma priekšpusē ir iekļautas vairākas norādes, kurām ir dažāds lielums, krāsas un burtu fonti, tostarp šāds pamatlietā aplūkots apgalvojums: “*B-Vitamine und Zink für Gehirn, Nerven, Konzentration und Gedächtnis*” (B vitamīni un cinks smadzenēm, nerviem, koncentrēšanās spējām un atmiņai).
- 20 Iepakojuma aizmugurē papildus īpašiem apgalvojumiem par ginku un holīnu ir šādas norādes:

“Atmiņai, koncentrēšanās spējām un spējai tikt galā ar ikdienas uzdevumiem ir svarīgs regulārs intelektuāls izaicinājums, kā arī veselīgs uzturs. Tāpēc vielmaiņa smadzenēs un nervos ir atkarīga no tā, cik labi tie tiek apgādāti ar barības vielām.

Doppelherz kapsulas satur 100 mg holīna, B grupas vitamīnus un mikroelementu cinku. Papildus sastāvā ir 100 mg ginka lapu ekstrakta.

B1 vitamīns tāpat kā B12 vitamīns ir svarīgs normālai enerģijas ieguves vielmaiņai un normālai nervu sistēmas darbībai.

B1 vitamīns tāpat kā B2 vitamīns ir svarīgs normālai enerģijas ieguves vielmaiņai un normālai nervu sistēmas darbībai. Vēl jo vairāk, tas palīdz aizsargāt šūnas pret oksidatīvo stresu.

Arī folijskābe ir svarīga normālai psihiķes darbībai. Turklāt folijskābe palīdz nodrošināt šūnu dalīšanos.

Pantotēnskābe palīdz uzturēt normālas garīgās darbības spējas un tāpat kā folijskābe un B12 vitamīns palīdz samazināt nogurumu un nespēku.

Mikroelements cinks veicina normālu kognitīvo funkciju un palīdz aizsargāt šūnas pret oksidatīvo stresu.

[..].”

- 21 Saskaņā ar iesniedzējtiesas konstatēto *Schwabe* ražo un pārdod ar *Queisser Pharma* produktiem konkurējošus produktus. Uzskatot, ka šī sprieduma 19. punktā minētais pamatlietā aplūkotais apgalvojums pārkāpj Regulas Nr. 1924/2006 3. panta otrās daļas a) punktu, 5. panta 1. punkta a) apakšpunktu, 6. panta 1. punktu un 10. panta 1. punktu, kā arī *UWG* 5. panta 1. punktu un Pārtikas produktu, plaša patēriņa preču un dzīvnieku barības kodeksa 11. panta 1. punktu, *Schwabe* cēla prasību *Landgericht Düsseldorf* (Diseldorfas apgabaltiesa, Vācija), lai *Queisser Pharma*, paredzot kavējuma naudu, it īpaši tiktu noteikts aizliegums reklamēt uztura bagātinātāju tik ilgi, kamēr tās iepakojuma priekšpusē ir ietverts pamatlietā aplūkotais apgalvojums.
- 22 Ar 2014. gada 28. augusta spriedumu *Landgericht Düsseldorf* (Diseldorfas apgabaltiesa) šo prasību noraidīja.
- 23 *Schwabe* par šo spriedumu iesniegtā apelācijas sūdzība tika noraidīta ar *Oberlandesgericht Düsseldorf* (Federālās zemes Augstākā tiesa Diseldorfā, Vācija) 2016. gada 30. jūnija nolēmumu.
- 24 *Schwabe* par *Oberlandesgericht Düsseldorf* (Federālās zemes Augstākā tiesa Diseldorfā) nolēmumu iesniedza *Revision* [revīzijas] sūdzību *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa, Vācija).
- 25 *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa) izsaka šaubas par Regulas Nr. 1924/2006 10. panta 3. punktā paredzēto prasību, saskaņā ar kuru atsauce uz vispārēju, nekonkrētu labvēlīgu ietekmi ir jāizdara kopā ar īpašu veselīguma norādi, un, konkrētāk, par jautājumu, vai šajā tiesību normā ir prasīta tieša saikne starp atsauci un īpašo veselīguma norādi no izvietojuma aspekta. Šajā ziņā tā norāda, pirmkārt, ka šī prasība “kopā ar” varot tikt saprasta tādējādi, ka tā prasa atrašanos tuvumā no izvietojuma aspekta, tādējādi patērētāji varētu “nekavējoties” uztvert atļauto īpašo veselīguma norādi. Tomēr iesniedzējtiesa precizē, ka tās skatījumā, ja šī prasība par atrašanos tiešā tuvumā nav izpildīta, pietiktu arī ar norādi uz apgalvojumu, izmantojot zvaigznīti. Otrkārt, minētā prasība varētu tikt interpretēta arī apelācijas instances tiesas ieteiktajā veidā, atbilstoši kam vidusmēra patērētājs, kura lēmumu par produkta pirkumu nosaka šī produkta sastāvdaļas, iesākumā izlasa šī produkta sastāvdaļu uzskaitījumu (spriedums, 2015. gada 4. jūnijs, *Teekanne*, C-195/14, EU:C:2015:361). Tā kā šāds saraksts bieži ir atrodams iepakojuma aizmugurē, būtu pilnīgi iespējams, ka attiecībā uz tādiem produktiem kā pamatlietā aplūkotais uztura bagātinātājs šāds patērētājs šādā veidā varētu uzzināt par īpašajām veselīguma norādēm, kas norādītas šī iepakojuma aizmugurē.
- 26 Šādos apstākļos *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai atsauce uz vispārēju, nekonkrētu labvēlīgu ietekmi ir izdarīta “kopā ar” īpašām veselīguma norādēm atbilstoši vienam no sarakstiem saskaņā ar Regulas Nr. 1924/2006 13. vai 14. pantu šīs regulas 10. panta 3. punkta izpratnē jau tad, ja atsauce atrodas sekundārā iepakojuma priekšpusē un atļautās norādes – tā aizmugurē un atbilstoši uztverei sabiedrībā norādes satura ziņā ir viennozīmīgi attiecināmas uz atsauci, bet atsauce neietver viennozīmīgu norādi, piemēram, zvaigznīti, uz norādēm aizmugurē?
- 2) Vai arī attiecībā uz atsaucēm uz vispārēju, nekonkrētu labvēlīgu ietekmi Regulas Nr. 1924/2006 10. panta 3. punkta izpratnē ir jābūt pierādījumiem šīs regulas 5. panta 1. punkta a) apakšpunkta un 6. panta 1. punkta izpratnē?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Ievada apsvērumi

- 27 *Schwabe* uzskata, ka iesniedzējtiesas uzdotie jautājumi ir balstīti uz kļūdainu pieņēmumu, saskaņā ar kuru šī sprieduma 19. punktā minētais apgalvojums ir atsauce uz vispārēju, nekonkrētu labvēlīgu ietekmi Regulas Nr. 1924/2006 10. panta 3. punkta izpratnē, lai gan patiesībā tā esot īpaša veselīguma norāde šīs regulas 10. panta 1. punkta izpratnē.
- 28 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai uz jautājumiem par Savienības tiesību interpretāciju, kurus valsts tiesa uzdevusi pašas noteiktajos tiesiskā regulējuma un faktisko apstākļu ietvaros un kuru pareizība Tiesai nav jāpārbauda, attiecas atbilstības pieņēmums (spriedums, 2019. gada 10. jūlijs, *Federal Express Corporation Deutsche Niederlassung*, C-26/18, EU:C:2019:579, 32. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 29 Minēto atbilstības pieņēmumu nevar atspēkot tas vien, ka kāds pamata lietas dalībnieks apstrīd noteiktus faktus, kuru precizitāte Tiesai nav jāpārbauda un no kuriem ir atkarīga minētā strīda priekšmeta noteikšana (spriedums, 2007. gada 7. jūnijs, *van der Weerd* u.c., no C-222/05 līdz C-225/05, EU:C:2007:318, 23. punkts).
- 30 Turklāt prejudiciālo jautājumu satura grozīšana vai atbildes sniegšana uz prasītāju pamatlietā apsvērumos minētajiem papildu jautājumiem būtu pretrunā Tiesas pienākumam nodrošināt iespēju dalībvalstu valdībām un ieinteresētajām personām iesniegt apsvērumus atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. pantam, jo saskaņā ar šo normu ieinteresētajām personām tiek paziņoti tikai lēmumi par prejudiciālu jautājumu uzdošanu (spriedums, 2014. gada 16. oktobris, *Welmory*, C-605/12, EU:C:2014:2298, 34. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 31 Šādos apstākļos uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, pamatojoties uz pieņēmumu, uz kuru balstās šī tiesa, proti, ka pamatlietā aplūkotais apgalvojums ir atsauce uz vispārēju, nekonkrētu labvēlīgu ietekmi uz veselību un ka līdz ar to tas ietilpst Regulas Nr. 1924/2006 10. panta 3. punkta piemērošanas jomā.

Par pirmo jautājumu

- 32 Uzdodot pirmo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 1924/2006 10. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā paredzētā prasība, saskaņā ar kuru jebkura atsauce uz vispārēju, nekonkrētu uzturvielas vai pārtikas produkta labvēlīgu ietekmi ir jāizdara kopā ar īpašu veselīguma norādi, kas ietverta šīs regulas 13. vai 14. pantā minētajos sarakstos, ir izpildīta, ja uztura bagātinātāja iepakojuma priekšpusē ir atsaucē uz uzturvielas vai pārtikas produkta vispārēju, nekonkrētu labvēlīgu ietekmi uz veselību, lai gan īpaša veselīguma norāde, kurai jābūt kopā ar šo atsauci, ir minēta tikai šī iepakojuma aizmugurē un uz saikni starp abām nav nekādas viennozīmīgas norādes kā, piemēram, zvaigznītes.
- 33 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru, interpretējot Savienības tiesību normu, ir jāņem vērā ne tikai tās teksts, bet arī tās konteksts un ar tiesisko regulējumu, kurā šī norma ir ietverta, izvirzītie mērķi (šajā ziņā skat. spriedumus, 2018. gada 17. aprīlis, *Egenberger*, C-414/16, EU:C:2018:257, 44. punkts, un 2019. gada 30. janvāris, *Planta Tabak*, C-220/17, EU:C:2019:76, 60. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 34 Vispirms atbilstoši Regulas Nr. 1924/2006 10. panta 3. punkta tekstam jebkura atsauce uz uzturvielas vai pārtikas produkta vispārēju, nekonkrētu labvēlīgu ietekmi uz veselību ir jāizdara “kopā ar” īpašu veselīguma norādi.

- 35 Turpinot – attiecībā uz Regulas Nr. 1924/2006 mērķiem ir jāatgādina, ka atbilstoši tās 1. panta 1. punktā noteiktajam tā mērķis ir nodrošināt efektīvu iekšējā tirgus darbību, vienlaikus nodrošinot augstu patērētāju aizsardzības līmeni. Veselības aizsardzība ir viens no galvenajiem minētās regulas mērķiem. Lai izpildītu šo mērķi, šajā nolūkā it īpaši ir jāsniedz patērētājam vajadzīgā informācija, lai ļautu tam izdarīt apzinātu izvēli (spriedums, 2016. gada 14. jūlijs, *Verband Sozialer Wettbewerb*, C-19/15, EU:C:2016:563, 39. punkts un tajā minētā judikatūra). Šajā ziņā papildus ir jāatgādina – Regulas Nr. 1924/2006 16. apsvērumā ir noteikts, ka ir svarīgi, lai norādes uz pārtikas produktu marķējuma būtu saprotamas patērētājam, un ir pareizi visus patērētājus aizsargāt pret maldinošām norādēm, precizējot, ka šajā regulā par atsauces lielumu, ņemot vērā sociālos, kultūras un lingvistiskos faktorus, tiek izmantots vidusmēra patērētājs, kurš ir samērā labi informēts, kā arī samērā vērīgs un piesardzīgs.
- 36 Visbeidzot attiecībā uz kontekstu, kādā iekļaujas Regulas Nr. 1924/2006 10. panta 3. punkts, vispirms ir jānorāda, ka šīs regulas 2. panta 2. punkta 5) apakšpunktā jēdziens “veselīguma norāde” minētās regulas piemērošanas nolūkiem ir definēts kā “jebkura norāde, kas pauž, liek domāt vai netieši norāda, ka pastāv saikne starp pārtikas produktu kategoriju, pārtikas produktu vai kādu tā sastāvdaļu un veselību”.
- 37 Turklāt ir jāuzsver, ka Regulas Nr. 1924/2006 10. panta, kas ir ietverts šīs regulas IV nodaļā “Veselīguma norādes”, 1. punktā ir noteikts, ka veselīguma norādes aizliedz, ja tās neatbilst II nodaļas vispārējām prasībām un IV nodaļas īpašajām prasībām un ja par tām nav izsniegtas atļaujas saskaņā ar šo regulu, un tās nav iekļautas 13. vai 14. pantā paredzētajā sarakstā ar norādēm, par kurām izsniedz atļaujas. Tādējādi Regulas Nr. 1924/2006 10. panta 1. punktā ir noteikts principiāls veselīguma norāžu aizliegums, izņemot veselīguma norādes, kas ir iekļautas šīs regulas 13. vai 14. pantā paredzētajā sarakstā ar norādēm, par kurām izsniedz atļaujas.
- 38 Turklāt no Regulas Nr. 1924/2006 10. panta sistēmiskas interpretācijas izriet, ka ar tā 3. punktu tiek ieviesta atkāpe no 1. punktā noteiktā principa, tādējādi saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru 3. punktā noteiktā pievienošanas prasība ir jāinterpretē šauri (šajā ziņā skat. spriedumu, 2017. gada 16. marts, *AKM*, C-138/16, EU:C:2017:218, 37. punkts un tajā minētā judikatūra). Tādējādi šīs regulas 10. panta 3. punktā ir paredzēta atšķirība starp divām veselīguma norāžu kategorijām, proti, īpašo veselīguma norādi, kas ir ietverta attiecīgajos sarakstos atbilstoši minētās regulas 10. panta 1. punktā noteiktajam principam, no vienas puses, un “vispārējo” veselīguma norādi, kas ir atsauce uz šo vispārējo, nekonkrēto labvēlīgo ietekmi, kurai ir jāpievieno šajos pašos sarakstos ietverta veselīguma norāde, no otras puses.
- 39 Īstenošanas lēmumā 2013/63, ko Komisija ir pieņēmusi saskaņā ar īstenošanas pilnvarām, kuras Savienības likumdevējs tai ir piešķīris saskaņā ar Regulas Nr. 1924/2006 10. panta 4. punktu un 25. pantu, tā pielikuma 3. punktā šajā ziņā ir noteikts, ka saskaņā ar šīs regulas 10. panta 3. punktu, nesaņemot iepriekšēju atļauju, bet ievērojot konkrētus nosacījumus, ir pieļaujama vienkāršu, pievilcīgu apgalvojumu izmantošana, kuri atsaucas uz šādu ietekmi un kurus patērētāji var viegli pārprast vai nepareizi interpretēt, tāpēc jebkurai atsaucei uz šādu ietekmi ir “jāpievieno atsauces uz konkrētu veselīguma norādi no Savienības reģistrā iekļauto atļauto veselīguma norāžu saraksta”. Šajā pašā punktā ir precizēts, ka minētās regulas izpratnē konkrētajai atļautajai veselīguma norādei, kas pievienota apgalvojumam ar atsauci uz šādu ietekmi, jābūt iekļautai “blakus” šādam apgalvojumam vai “pēc tā”.
- 40 No tā izriet, ka prasība “kopā ar” minētās regulas 10. panta 3. punkta izpratnē ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to ir prasīts ne tikai tas, lai īpašā veselīguma norāde precizētu vispārējās veselīguma norādes saturu, bet arī tas, ka šo divu norāžu izvietošana uz attiecīgā produkta iepakojuma ļauj vidusmēra patērētājam, kas ir samērā labi informēts, kā arī samērā vērīgs un piesardzīgs, izprast saikni starp minētajām norādēm. Līdz ar to ir jāuzskata, ka jēdziens “kopā ar” šīs normas izpratnē ir jāinterpretē tādējādi, ka tas ietver gan materiālu, gan vizuālu dimensiju.

- 41 Tādējādi, pirmkārt, šis jēdziens “kopā ar”, aplūkojot tā materiālo dimensiju, prasa, lai būtu saturiska atbilstība starp “vispārējo” veselīguma norādi un īpašo veselīguma norādi, kas būtībā nozīmē, ka pirmā norāde ir pilnībā pamatota ar otro.
- 42 Otrkārt, pretēji tam, ko apgalvo atbildētāja pamatlietā, prasību “kopā ar”, kas paredzēta Regulas Nr. 1924/2006 10. panta 3. punktā, nevar uzskatīt par likumīgi izpildītu tikai tāpēc, ka no materiālā aspekta pastāv acīmredzama saturiska saikne starp “vispārējo” veselīguma norādi un īpašo veselīguma norādi, kas ir paredzēta šīs pēdējās minētās pamatošanai, neatkarīgi no attiecīga šo norāžu izvietojuma uz atbilstošā iepakojuma un tādējādi no šīs prasības vizuālās dimensijas.
- 43 Šajā ziņā ir jānorāda, ka Regulas Nr. 1924/2006 preambulas 29. apsvērumā ir noteikts – lai nodrošinātu, ka, patērētājam izvēloties veselīgu uzturu, veselīguma norādes ir patiesas, skaidras, uzticamas un lietderīgas, būtu jāņem vērā veselīguma norāžu formulējums un noformējums. Tādējādi to dažādo elementu izvietojums, kuri ir redzami uz attiecīgā produkta iepakojuma, vizuālajā ziņā ir faktors, kas ir jāņem vērā, izvērtējot, vai prasība “kopā ar” var tikt uzskatīta par izpildītu.
- 44 Turklāt no šīs regulas preambulas 17. apsvēruma un 6. panta 2. punkta izriet, ka uzņēmējam, kas iesaistīts pārtikas aprītē un kas sniedz uzturvērtības vai veselīguma norādi, ir jāpamato šādas norādes lietošana.
- 45 Šajā ziņā Īstenošanas lēmuma 2013/63 pielikuma 3. punktā ir uzsvērts, ka, lai izvairītos no patērētāju maldināšanas, pārtikas aprītē iesaistītie uzņēmēji ir atbildīgi par to, lai uzskatāmi norādītu saikni starp atsauci uz pārtikas produkta vispārēju, nekonkrētu labvēlīgu ietekmi uz veselību un konkrēto, tai pievienoto atļauto veselīguma norādi.
- 46 No tā izriet, ka pārtikas aprītē iesaistītajiem uzņēmējiem ir skaidri un precīzi jāuzrāda to izmantotās īpašās veselīguma norādes, kas pamato atsaucē uz vispārēju, nekonkrētu labvēlīgu ietekmi.
- 47 Līdz ar to prasības “kopā ar” Regulas Nr. 1924/2006 10. panta 3. punkta izpratnē vizuālā dimensija ir jāsaprot kā tāda, kas norāda, ka vidusmēra patērētājs, kas ir samērā labi informēts, kā arī samērā vērīgs un piesardzīgs, nekavējoties uztver tiešu vizuālu saikni starp atsauci uz vispārēju, nekonkrētu labvēlīgu ietekmi uz veselību un īpašu veselīguma norādi, kas principā prasa, lai atsaucē un norāde atrastos netālu viena no otras vai tieši blakus.
- 48 Tomēr īpašā situācijā, kad īpašās veselīguma norādes to lielā skaita vai garuma dēļ pilnībā nevar tikt iekļautas tajā pašā iepakojuma pusē, kur ir izvietota atsaucē, kura tām ir jāpamato, ir jāuzskata, ka prasība par tiešu vizuālu saikni izņēmuma kārtā varētu tikt izpildīta, izmantojot vienoizīmīgu norādi, kā, piemēram, zvaigznīti, ja tā patērētājam skaidri un pilnīgi saprotami nodrošina saturisku atbilstību starp veselīguma norādēm un atsauci izvietojuma ziņā.
- 49 Līdz ar to valsts tiesām, ņemot vērā visus lietas apstākļus, ir jāpārbauda un jānosaka, vai, izmantojot savienojamo zvaigznīti, ir izpildīta prasība par atrašanos tuvumā no vizuālā aspekta, kas izriet no Regulas Nr. 1924/2006 10. panta 3. punkta.
- 50 Ņemot vērā iepriekš minētos apstākļus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 1924/2006 10. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā paredzētā prasība, saskaņā ar kuru jebkura atsaucē uz uzturvielas vai pārtikas produkta vispārēju, nekonkrētu labvēlīgu ietekmi ir jāizdara kopā ar īpašu veselīguma norādi, kas ietverta šīs regulas 13. vai 14. pantā minētajos sarakstos, nav izpildīta, ja uztura bagātinātāja iepakojuma priekšpusē ir atsaucē uz uzturvielas vai pārtikas produkta vispārēju, nekonkrētu labvēlīgu ietekmi uz veselību, kamēr īpaša veselīguma norāde, kurai ir jābūt kopā ar šo atsauci, ir minēta tikai šī iepakojuma aizmugurē un abas nesaista nekāda vienoizīmīga norāde kā, piemēram, zvaigznīte.

Par otro jautājumu

51. Uzdodot otro jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai atsauces uz uzturvielas vai pārtikas produkta vispārēju, nekonkrētu labvēlīgu ietekmi uz labu vispārējo veselību un labsajūtu Regulas Nr. 1924/2006 10. panta 3. punkta izpratnē ir jāpamato ar zinātniskiem pierādījumiem šīs regulas 5. panta 1. punkta a) apakšpunkta un 6. panta 1. punkta izpratnē.
52. Šajā ziņā vispirms ir jānosver – kā norāda iesniedzējtiesa, Regulas Nr. 1924/2006 10. panta 3. punkta teksts atšķirībā no šīs regulas 10. panta 1. punkta teksta neietver viennozīmīgu norādi uz vispārējām prasībām minētās regulas II nodaļā, kurā ietilpst regulas 5. un 6. pants.
53. Tomēr ir svarīgi norādīt – minētā 5. un 6. panta teksts skaidri norāda, ka ikvienai veselīguma norādei šīs regulas izpratnē ir jābūt zinātniski pamatotai.
54. Šajā ziņā saskaņā ar Regulas Nr. 1924/2006 5. panta 1. punkta a) apakšpunktu uzturvērtības un veselīguma norādes ir atļauts lietot tikai tad, ja saskaņā ar vispārpieņemtiem zinātniskiem pierādījumiem ir pamatots, ka norādē minētās vielas klātbūtnei, neesamībai vai samazinātam daudzumam pārtikas produktā vai pārtikas produktu kategorijā ir labvēlīga uzturvērtība vai fizioloģiskā ietekme. Arī šīs regulas 6. pantā ir ietverts attiecīgs paziņojums, jo tā 1. punktā ir noteikts, ka “uzturvērtības un veselīguma norādes pamato ar vispārpieņemtiem zinātniskiem pierādījumiem”.
55. Šādu interpretāciju apstiprina ar Regulu Nr. 1924/2006 izvirzītie mērķi, proti, it īpaši nodrošināt, kā tas izriet no šī sprieduma 35. punkta, veselības aizsardzību un augsta līmeņa patērētāju aizsardzību, tostarp pret maldinošām norādēm. Turklāt šīs regulas 14. apsvērumā ir uzsvērtā nepieciešamība nodrošināt, lai vielām, par kurām dota norāde, ir konstatēta labvēlīga uzturvērtība vai fizioloģiskā ietekme. Būtu jāpiebilst, ka minētās regulas preambulas 17. apsvērumā ir precizēts, ka zinātniskajam pamatojumam ir jābūt galvenajam vērā ņemamajam aspektam attiecībā uz uzturvērtības un veselības ietekmes norāžu lietošanu, un šīs pašas regulas preambulas 23. apsvērumā ir teikts, ka veselīguma norādes būtu jāatļauj lietot Savienībā tikai pēc tam, kad ir veikts zinātnisks novērtējums iespējami visaugstākajā līmenī.
56. Visbeidzot, Regulas Nr. 1924/2006 10. panta 1. punktā ir tieši paredzēts, ka veselīguma norādei ir jāatbilst II nodaļas, kurā ietilpst 5. un 6. pants, vispārējām prasībām. Kā izriet no šī sprieduma 37.–39. punkta, ar Regulas Nr. 1924/2006 10. panta 3. punktu, ciktāl ar to ir atļauts atsaukties uz “vispārēju” veselīguma norādi, kas nav iekļauta šīs regulas paredzētajos sarakstos, bet ir izdarīta kopā ar veselīguma norādi, kas ir tajos iekļauta, ir ieviesta atkāpe no šīs regulas 10. panta 1. punktā paredzētā principa, ka veselīguma norādes, izņemot šādos sarakstos iekļautās, ir aizliegtas. Tādējādi minētās regulas 10. panta 3. punkts ir jāinterpretē šauri.
57. No minētā izriet – šī pēdējā minētā tiesību norma ir jāinterpretē tādējādi, ka tādai “vispārējai” veselīguma norādei šīs tiesību normas izpratnē kā pamatlietā aplūkotā ir jāatbilst šajā regulā noteiktajām prasībām attiecībā uz pierādījumiem.
58. Tomēr, kā secinājumu 71. un 72. punktā ir norādījis ģenerāladvokāts, šajā ziņā pietiek ar to, ka atsauces uz uzturvielas vai pārtikas produkta vispārēju, nekonkrētu labvēlīgu ietekmi uz labu vispārējo veselību un labsajūtu izdara kopā ar īpašām veselīguma norādēm, kas ir pamatotas ar vispārpieņemtiem zinātniskiem pierādījumiem, kuri ir pārbaudīti un atļauti, ja šīs pēdējās minētās norādes ir iekļautas šīs pašas regulas 13. vai 14. pantā minētajos sarakstos.
59. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 1924/2006 10. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka atsauces uz uzturvielas vai pārtikas produkta vispārēju, nekonkrētu labvēlīgu ietekmi uz labu vispārējo veselību un labsajūtu ir jāpamato ar zinātniskiem pierādījumiem šīs regulas 5. panta 1. punkta a) apakšpunkta un 6. panta 1. punkta izpratnē. Šajā ziņā pietiek ar to, ka šīs atsauces izdara kopā ar īpašām veselīguma norādēm, kas ir ietvertas šīs regulas 13. vai 14. pantā minētajos sarakstos.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 60 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1924/2006 (2006. gada 20. decembris) par uzturvērtības un veselīguma norādēm uz pārtikas produktiem, kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 107/2008 (2008. gada 15. janvāris), 10. panta 3. punkts jāinterpretē tādējādi, ka tajā paredzētā prasība, saskaņā ar kuru jebkura atsauce uz uzturvielas vai pārtikas produkta vispārēju, nekonkrētu labvēlīgu ietekmi ir jāizdara kopā ar īpašu veselīguma norādi, kas ietverta šīs regulas 13. vai 14. pantā minētajos sarakstos, nav izpildīta, ja uztura bagātinātāja iepakojuma priekšpusē ir atsauce uz uzturvielas vai pārtikas produkta vispārēju, nekonkrētu labvēlīgu ietekmi uz veselību, kamēr īpaša veselīguma norāde, kurai ir jābūt kopā ar šo atsauci, ir minēta tikai šī iepakojuma aizmugurē un abas nesaista nekāda viennozīmīga norāde kā, piemēram, zvaigznīte.
- 2) Regulas Nr. 1924/2006, kurā grozījumi izdarīti ar Regulu Nr. 107/2008, 10. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka atsaucē uz uzturvielas vai pārtikas produkta vispārēju, nekonkrētu labvēlīgu ietekmi uz labu vispārējo veselību un labsajūtu ir jāpamato ar zinātniskiem pierādījumiem šīs regulas 5. panta 1. punkta a) apakšpunkta un 6. panta 1. punkta izpratnē. Šajā ziņā pietiek ar to, ka šīs atsaucē izdara kopā ar īpašām veselīguma norādēm, kas ir ietvertas šīs regulas 13. vai 14. pantā minētajos sarakstos.

[Paraksti]